

ST.

11. NOV. 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 43-44

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHO L D S F O R T E G N E L S E :
SARTRE PÅ INDEKS - BISKOPEN HILSER UNGDOM-
MEN - KATOLSKE DAMER HEDRES - TOLERANSE -
KIRKEN OG DEN MODERNE STAT - JULEHEFTER -
BOKMELDING - PÅ PILEGRIMSFERD TIL CHARTRES -
VÅRE SYKEHUS - UTENLANDSNYTT

SARTRE PÅ INDEKS

Kongregasjonen «Det Hellige Officium» var 27. oktober samlet for å ta standpunkt til konsulentenes innstilling om Jean Paul Sartres litterære produksjon. Det gikk ut på at den franske eksistensialists verker var egnet til å undergrave Kirkens tro- og sedelære. Kuriekardinalene tiltrådte enstemmig konsulentenes konklusjon og vedtok å innlemme Sartres samlede verker i Kirkens register over forbudte skrifter.

Kongregasjonens vedtak ble følgende dag forelagt Paven, som stadfestet vedtaket.

*

Det kan i denne forbindelse nevnes at Kirken alltid har hevdet en slags kristen eksistensialisme, og siden Søren Kierkegaard gjennom sine filosofiske verker la grunnlaget til eksistensialismen som livsfilosofisk system, har katolske teologer og filosofer beskjefteget seg med den. Det kan således nevnes at en egen kongress ble holdt dette året i Rom der eksistensialismen ble inngående drøftet av katolske teologer og filosofer.

Jean Paul Sartre skiller seg imidlertid ut som en utpreget dyrker av den materialistiske verdensanskuelse, og selv i Frankrike var man i alvorlige filosofiske kretser alt i fjor fullstendig ferdig med Sartre.

Det som har brakt Sartres navn slik i forgrunnen i den filosofiske debatt i dag, kan for størstedelen tilskrives hans dikteriske evner. Han har foretrukket scenen framfor kateteret, og gjennom en rekke dramaer har det lyktes ham å føre sin filosofi inn blant det brede publikum, for der å prøve dens bæreevne.

Forrige torsdag oppførte det norske radioteater hans stykke «Fluene» som hørespill. Kringkastingens programblad introduserte forfatteren og hans lære med følgende ord:

«Jean Paul Sartre er en dikter som ikke holder ut verden slik som den er, og som drevet av sin egen indre uro og angst prøver å sprengte seg vei til en ny erkjennelse. Denne erkjennelsen, som er framstått som en ny filosofisk retning i Frankrike, kalles eksistensialismen. Ifølge eksistensialistene er mennesket henvist til seg selv. Der er ingen Gud utenfor det, men i det menneske som forstår å realisere seg selv, oppstår han som en indre kraft. Valget er det første og vesentligste prinsipp i eksistensialistenes lære, og da mennesket ikke har noe vesentlig å støtte seg til i valgets vanskelige øyeblikk, er det dømt til å være fritt. Valget kan ingen undra seg, for det å undra seg er også et valg — og for valget har mennesket ansvar ikke bare overfor seg selv, men overfor alle.»

Ovenstående definisjon av eksistensialismen gjelder nok for Sartres lære samt for eksistensialister som setter Gud utenfor. Men som sagt, der gis også en kristen eksistensialisme, der det siste «store valget» er hengivelsen til Gud. Det var dette valget som Kierkegaard stanset ved. Sartres filosofi har mennesket selv som høyeste vesen. Hvor langt hans innflytelse har rukket, kunne nylig konstateres i Oslo da en ganske innflytelsesrik forsamling satt i taus beundring og lyttet til svensken Stig Dagermanns «formfullendte foredrag» i «Diskusjonsklubben av 1947» om Gud som var død og menneskene som var i ferd med å oppdage seg selv, — om teatrene som de nye templer, der de nye menigheter skal samles og oppleve seg selv på scenen, gledes ved menneskets eget opphøyede vesen i stadig stigende selvtilbedelse. — Om trent slik ble hele dette tøvet referert i dagspressen.

Vi tillater oss i all beskjedenhet å minne om en mann som het Alfred Rosenberg og hva som lå bak og hva som ble følgene av hans «Der Mythus des 20. Jahrhunderts» og «An die Dunkelmänner unserer Zeit». Det første opus

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

KUNNGJØRINGER:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

*Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).*

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsvegt 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. ¼ 8: Fromesse. Kl. ¼ 11: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Dominikuskirke, Neuberggt. 15

Foredrag av dominikanerpater Thorn, tirsdag 16. nov. kl. 20: «Den katolske kirke og nordisk protestantisme.»

Tirsdag 23. nov. kl. 20: «Arne Garborg og kristendommen.»

Entré kr. 1.—.

St. Franciskus' 3. orden i Oslo

har møte fredag 12. november kl. 19 i St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

N. K. K. F.s boklotteri

til inntekt for bladet «St. Olav»

Boklotteriet har fra Porsgrunn mot-tatt disse bøker som bes tilføyet på medlemmenes gevinstfortegnelse:

nr. 55. Folke Bernadotte: Istenfor våpen.

nr. 56. Thor Heyerdahl: Kon-Tiki Ekspedisjonen.

nr. 57. Olaf Gjerløw: Stattholder Severin Løvenskiold.

Hjertelig takk til giveren!

Det blir altså i alt 57 trekninger. Sjansen til å vinne øker stadig. Alle venner av St. Olav bør sikre seg en loddbok i tide.

Loddbøker med 50 lodder à 25 øre = kr. 12.50 fåes i St. Olavs Ekspedisjon og hos frk. Marie Müller, Kirkeveien 57, Oslo.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt onsdag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 14. NOV.: 16. s. etter pinse (6. etter Apenbaringsfesten). Ep. 1. Tess. 1, 2—10. Ev. Mt. 13, 31—35. *Mandag:* Albert den Store, bisk., bekj., mart. *Tirsdag:* Gjertrud, jomfru. *Onsdag:* Gregor, undergjøreren, bisk., bekj. *Torsdag:* St. Peters- og Paulskirkens vigselfest. *Fredag:* Elisabeth, enke. *Lørdag:* Felix av Valois, bekj.

SØNDAG 21. NOV.: 27. s. etter pinse (se 24. s. e. pinse). Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Mt. 24, 15—35. *Mandag:* Cecilia, jomfru, mart. *Tirsdag:* Clemens, pave, mart. *Onsdag:* Johannes av Korset, bekj., kirkelærer. *Torsdag:* Katarina, jomfru, mart. *Fredag:* Sylvester, abbed. *Lørdag:* Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 28. NOV.: 1. s. i advent.

Biskopens hilsen til ungdommen på Kristi Kongefest

Den 12. september i år var 500 000 unge kvinner og menn samlet på Petersplassen i Rom. Det var det største ungdomsstevne verden til nå har sett. Hva hadde ført alle disse ungdommer sammen? Var det en diktators fanfarer og maktbud eller en stor seierherre som skulle hyldes eller en politisk agitator som kan fascinere massene?

Nei. De var simpelthen kommet for å bekjenne sin tro på Kristus, menneskehetens konge. De var kommet for å gi uttrykk for sin trosskap mot Kristi Kirke og Kirkens øverste hyrde. Helt spontant var de kommet, drevet ene og alene av sin trosglød, av sin kjærlighet til Ham som holder verdens tråder i sin hånd, han som Skriften kaller det skjønneste av alle menneskebarn, han som en gang ferdedes i Jødelandet, idet han talte med myndighet, gjorde godt mot alle og trakk alle til seg med uimotståelig makt, han hvis åsyn på berget Tabor strålte som solen, han som er full av nåde og herlighet som Guds enbårne sønn.

Det var så ofte blitt sagt at han var død, at hans Kirke var gravlagt. Og så ser en plutselig på en liten flekk jord en halv million av unge mennesker som tiljubler ham, erkjenner ham som sin konge og bare vil leve i ham og for ham. Og han skulle være død! Hans Kirke skulle være en saga blott!

Og vår hellige Fader, pave Pius XII, talte til denne katolske ungdom i enkle og faderlige ord. Han talte ikke om verdens politikk, ikke om krig, ikke om revolusjon. Han talte ikke med skjærende diktatorrøst, men med faderlig godhet og autoritet. Det var et rent åndelig program han la fram for dem. Tre ting la han dem på hjertet: en sterk tro som kan vinne over all vantro, et dypt åndelig indre liv som ikke lar seg påvirke av den moderne tenkning og den moderne teknikk, en altomfattende kjærlighet som er det store bud, den eneste lov i Kristi rike, og som alene kan skape en lykkelig menneskehet og fjerne farene for en ny krig.

Mine kjære venner. Kunne jeg si noe bedre til dere enn det vår hellige Fader sa til denne trossterke og Kristusbegeistrede ungdom? Når ungdommen er oppglødet av en sterk tro på Kristus, når den lever sin tro, når den tar Kristi kjærlighetsbud som ledestjerne, da bærer den seieren hjem, for da må den vinne over tidens indifferentisme og vantro, over tidens materialisme og moralske forfall, over tidens sosiale vanstell.

Hvor ofte har ikke Kristus sagt: «Din tro har frelst deg». «Alt er mulig for den som tror». Ja, det er det første han krever av dere: en urokkelig tro på ham selv, på hans lære og hans Kirke, en tro som ikke tviler og som ikke noen hending, ikke noe argument, ikke noe åtak kan svekke eller få til å vakle. Derfor må vi ofte be: «Herre, jeg tror. Styrk min svake tro.» Når den sterke

---

satte Det Hellige Officium på indeks i 1934, det andre i 1935. Verden smilte den gang som ellers til Roms oppløftede pekefinger. Det ville være å håpe at denne nye advarselen vil bli tatt alvorligere opp. Djevelen har atter dypnet pennen dypt!

I. H. K.

tro mangler, da er slaget alt tapt, da synker vi på livets bølger som Peter sank på sjøen, og vi får høre Mesterens bebredende røst: «Hvorfor har du tvilt, du lite troende»?

Og livet må svare til troen. Når dere virkelig er gjenomtrent av Kristi lære og Kristi sannhet, da kan dere ikke annet enn leve av Kristus og for Kristus. Hvert ord, hver handling må være en ytring av dette Kristusliv. I våre dager har materien og teknikken så å si tatt det indre personlige liv fra menneskene. Dere må vise at det gis noe høyere, noe edlere enn materien og teknikken, noe personlig og guddommelig som springer ut av selve sjelen som han har gitt rom for Kristus. Dette indre liv må blomstre og bære frukt. Dere må nære det, ikke bare om søndagen i den hellige messe og den hellige Kommunion, men også på hverdagene, både hjemme og ute, ved bønn, god lesning og studium, ved en ferd som alltid og overalt setter Kristi lys på staken og lar det skinne for menneskene: renhetens, fromhetens, offerviljens lys.

Men dere ville ikke være helstøpte og konsekvente katolikker dersom ikke en inderlig kjærlighet til alle mennesker fylte dere, en kjærlighet som får dere til å se brødre og søstre i alle mennesker, som det gjelder å vinne for Kristus, for hans Kirke. Forståelse og tilgivelse, forsonende og hjelpende kjærlighet som bygger bro over alle motsetningene og river ned alle murene, er det beste, ja, det eneste våpen som kan seire over samtidens onder og skape en lykkelig menneskehet. Det er Kristi bud som alle vil kjenne på om dere er Kristi dispiler, om dere er fylt av offervilje for Kirkens sak.

Mine kjære unge venner. Det er dette vår hellige Fader legger verdens ungdom på hjertet. Det er det jeg i dag gjentar for dere. Når det blir praktisert i hver ungdomsgruppe, i hver menighet, i hvert land, da fyller ungdommen sin oppgave, ja, da bærer den seieren hjem, og vi kan med lyse øyne se inn i framtiden.

*

Referat fra «Ungdomsdagen» må utstå til neste nummer.

Fra Vikariatet:

Hans Hellighet Pave Pius XII har tildelt følgende personer æreskorset «Pro Ecclesia et Pontifice» for fremrakende fortjenester innen Det Apostoliske Vikariat:

Frøken Sigrid Øde, for innsats i det sosiale arbeid.

Frøken Sigrid Halle, for utbredelse av katolsk litteratur.

Frøken lektor Antonie Tiberg, for faglitterær virksomhet, særlig for omsetningsarbeidet «Missale Romanum», messeboken, i fullstendig norsk-latinsk utgave (manuskript).

*

Hederstegnene ble overrakt damene av Hs. Høyærv. biskop dr. Mangers ved en høytidelighet i Bispegården tirsdag 2. nov.

TOLERANSE

Av Ludvig Wollnick

Under sommerens katolske akademikerstevne i Kristiansand S. holdt lektor L. Wollnick, Bergen, en glimrende innledning til emnet: «Ateistisk humanisme og autoritetsproblemet». I den etterfølgende diskusjon ble toleranse-begrepet tatt opp til debatt, og det viste seg at hva mange til daglig så altfor lett hevder i toleransens navn, i virkeligheten intet har med toleranse å gjøre.

«St. Olav» henvendte seg til lektor Wollnick som med sine solide filosofiske kunnskaper skulle ha de beste forutsetninger for å klargjøre disse problemer, og utbad seg en artikkel. Vårt blad kan nå bringe en utførlig utredning om toleranseproblemet i fire større artikler fra lektor Wollnicks hånd. Vi bringer i dag den første innledende artikkel.

Korset er symbolet på det stedfortredende offer av liv og blod ved andres hånd og for andres skyld, også for bødlenes.

Sverdet symboliserer den aggressive eller defensive maktanvendelse

Følger herav at korset og sverdet er uforenelige motsetninger?

Dette er et spørsmål som aldri har opphørt å foruroge den våkne kristne samvittighet.

Motstanden mot fysisk eller åndelig vold kan anta to former, en aktiv og en passiv. Den aktive motstand setter makt mot makt. Den passive bygger ikke på annet enn den indre åndelige motstandskraft. Der rår ingen meningsforskjell om at det spesifikt kristne mot er martyrenes mot, helgenenes sjelskraft. Det som særkjenner den kristne heroisme er ikke bare overvinnelse av dødsangsten, av kjødets og nervenes protest mot fysiske lidelser: Den kristne heroisme er først og fremst en triumf over all indre bitterhet, alle naturlige hat- og hevnfølelser, all selvbeskuelse og selvmedlidenhet. Den har blikket rettet mot den usynlige lyskilde hvorfra den henter sin kraft.

Der har derfor alltid vært kristne som hevder at Kristus om ikke direkte i sin forkynnelse, så iallfall indirekte ved sitt eksempel har fordømt all maktbruk som stridende mot Guds vilje.

Hvorfor har denne oppfatning av det kristne åpenbaringsinnhold aldri vært godtatt av den katolske kirke?

I.

Ingen menneskelig stats- og samfunnsorden kan eksistere uten å gjøre bruk av makts- og tvangsmidler mot dem som nekter å underordne seg rettsordenen.

Den rettsorden som gjorde utbredelsen av kristendommen i oldtiden mulig var den romerske, — «Pax Romana». «Pax Romana» ble opprettholdt dels av det romerske rettsapparat, dels av de romerske grenselegioner. Hvis arabernes, tyrkernes, mongolenes angrep ikke var blitt slått tilbake med våpen i hånd ville der aldri ha eksistert noen kristenhet eller noen vesterlandsk sivilisasjon.

Hva er det som særkjenner det man i den vesterlandske kulturkrets forstår ved en rettsstat? Det er anerkjennelsen av en uskreven, usynlig sedelov som regulerer det innbyrdes forhold mellom individer, mellom statsmakten og samfunnsmedlemmene og mellom stater, raser, nasjoner og samfunnsklasser. Særegt for rettsstaten er ikke at den gir avkall på å forsvare seg mot indre eller ytre fiender, men at den i prinsippet streber mot å etablere en positiv nasjonal og internasjonal rettsorden der

baserer seg på denne uskrevne og usynlige lov og så vidt mulig søker å virkeliggjøre den.

De moderne voldsstater bygger på en filosofi som betrakter retts- og moralprinsippene som smidige *redskaper* i den politiske og sosiale maktkamp. «Rett er alt som tjener det tyske folks interesser, sa Goering. «Vi anerkjenner ikke evige moralske prinsipper eller idéer som er utenfor klasseoppfatninger, og vil bekjempe dette be- drag,» sa Lenin. «Kommunistisk moral er ensbetydende med kampen for proletariatets diktatur». I «Questions of Leninism» kommenterer Stalin dette på følgende klare og utvetydige måte: «Vitenskapelig talt er proletariatets diktatur en makt som ikke er begrenset av noen lover, hemmet av noen regler og basert direkte på vold. Diktatur betyr ubegrenset makt basert på vold og ikke på lov.»

Det er derfor ikke uten grunn at kommunismen aktivt understøtter utbredelsen av den doktrinære pasifisme i sine motstanderes rekker, samtidig som det er forbundet med livsfare å mistenkes for pasifistiske tilbøyeligheter i kommunistkontrollerte land. Den paradoksale konsekvens av de vesterlandske nasjoners omvendelse til den doktrinære pasifisme ville bli den universielle triumf for det skrankeløse voldsprinsipp.

Det teologiske grunnlag for denne absolutte pessimisme i synet på det naturlige menneskelige samfunnslivs eksistensvilkår er doktrinet om menneskenaturens absolutte fordervelse. Statsmakten, Cæsar er Satans eksklusive eiendom, og det er ikke kristendommens eller de kristnes sak å bestride hans monopol.

Kristus sa imidlertid ikke at vi skulle gi Satan hva Satans er. Men Han sa at vi skulle gi Cæsar hva Cæsars er.

Hva er det for et problem som dermed er stilt den kristne tenkning?

Det er problemet om hvor grensene skal trekkes for statsmaktens legitime maktbruk og for samfunnsmedlemmenes legitime friheter og rettigheter.

Skrankeløs maktmisbruk kalles despoti, tyranni. Ubegrenset adgang til misbruk av individuell handlefrihet går under navn av anarki. Begge er essensielt lovløse. Der gis også kollektive og organiserte former for lovløshet, kriminalitet i internasjonal og verdenshistorisk målestokk, utstyrt med alle den moderne sivilisasjons tekniske og vitenskapelige maktapparat. Der gis også orden i helvete.

Det er her i de lovløse tyranniske og anarkiske krefter vi må søke toleranseproblemet's metafysiske rot. Lovløshet kan og bør ikke tolereres. Her er også den kristne tålsomhets og fordragelighets grense.

Toleranseproblemet har to sider, to aspekter som vi må holde klart ute fra hverandre.

Det ene aspekt er spørsmålet om grunnlaget og grensene for maktanvendelse på det naturlige plan, i den rettsordens tjeneste som er forutsetningen for at menneskene kan så vidt mulig realisere sine materielle og åndelige utviklingsmuligheter.

Det andre aspekt er spørsmålet om grensene for bruken av makt- og tvangsmidler hvor det gjelder forsvaret for en stats- og samfunnsorden som aksepterer den kristne åpenbaringstro som grunnlag for det sosiale fellesskap.

Jeg håper å kunne gjøre det klart at disse to spørsmål henger uløselig sammen, men det er nødvendig først å diskutere dem særskilt.

II.

Den katolske kirke har i sin totusenårige historie vært i berøring med praktisk talt alle kjente statstyper og samfunnsformer: alle mulige avskygninger av monarki, republikk, aristokrati, demokrati, plutokrati, diktatur, på de mest forskjelligartede økonomiske utviklingstrin fra primitiv naturalhusholdning til vår tids privatkapitalistiske og planøkonomiske systemer. Den holdning som disse stats- og samfunnssystemer har inntatt til kirken, har gjennomløpt omtrent hele det tenkbare register fra uforsonlig dødsfiendskap til en mer eller mindre friksjonsfri «entente cordiale». Der har vært perioder av dens historie da den åndelige maktstilling har vært så sterk at den kunne tvinge keisere og konger i kne. Til andre tider har den vært lyst utleg som stats- og samfunnsfiende nr. 1.

Vi kan legge merke til at kirken ikke gjør sin anerkjennelse av den verdslige statsmakts legitimitet avhengig av at denne på sin side anerkjenner kirkens egen oppfatning av sin guddommelige misjon. Den nektet ganske visst å gi de romerske cæsarer hva Guds er, og ble som følge herav blodig forfulgt. Det hindret ikke at den godkjente den hedenske statsmyndighet som legitim innenfor dens egne grenser.

Kirkens spesifikke domene er det åndelige og moralske plan, den engagerer i første rekke de sider av menneskenaturen som ikke tilfredsstilles av endelige og begrensede verdier og er rettet utover deres grenser. Den er derfor først og fremst om ikke utelukkende interessert i de ytre eksistensvilkår som et gitt stats- og samfunnssystem byr menneskenes åndelige og moralske liv.

Drivkraften i det vi forstår ved den humanistiske fremskrittsbevegelse er den legitime menneskelige aspirasjon etter å virkeliggjøre så vidt gjørlig de gudgitte menneskelige utviklingsmuligheter. Statsmaktens funksjon er å skape eller tilrettelegge de gunstigst mulige ytre vilkår for at flest mulig kan nå dette mål.

Staten likesom det naturlige samfunns- og kulturliv overhodet forfølger da sine egne selvstendige mål og forfører over sine egne selvstendige midler og metoder for løsningen av sine oppgaver og problemer. Men denne suverenitet eller autonomi kan ikke være ubetinget eller ubegrenset, absolutt. Staten og det naturlige samfunns- og kulturliv utgjør bare en del av den verden som er skapt av Gud og underkastet Hans lov. Der kan ikke eksistere noen form for menneskelig virksomhet som står absolutt fritt i valget av sine mål og sine midler. Denne absolutte frihet er et guddommelig prerogativ. Alle menneskelige virksomhetsformer har sin normgivende skranke i Guds tanke og vilje.

Vår kunnskap om den guddommelige verdensorden har to kilder, en naturlig og en overnaturlig.

Ved den rette bruk av vår naturlige fornuft er det mulig å komme til klarhet over de gudvilledede mål for det naturlige samfunns- og kulturliv og over vilkårene for at disse mål kan realiseres.

Den andre kunnskapskilden er den kristne åpenbaring av vilkårene for at vi kan nå vår overnaturlige, evige bestemmelse.

Både det naturlige og det overnaturlige mål for menneskelivet har samme utspring og grunnlag, Guds tanke og vilje. Men vi har ikke her å gjøre med to sideordnede og likeverdige eksistensformer. Våre begrensede, endelige eksistensmuligheter som bare kan realiseres på en

ufullkommen og ufullstendig måte, har ikke sitt endelige mål i den ufullstendige og ufullkomne realisasjon av dem. De finner først sin fulle mening, sin fullbyrdelse og fullkommengjørelse i den overnaturlige eksistensform, som vel har sin første gjennombrudd «her og nå» i tiden, men ikke kan realiseres fullt og helt før i evigheten.

Dette er i korte trekk det teologiske og metafysiske grunnsyn som bestemmer det prinsipielle katolske syn på forholdet mellom kirke og stat.

La oss gjøre oss klart at både stat og kirke forutsetter en *fallen* menneskenatur, dvs. rotfestede og permanente tendenser til *misbruk* av i selv gode, gudgitte evner og muligheter.

Disse tendenser er virksomme både i kirkens og statens representanter.

Vi kan derfor skjelle mellom to typer eller kategorier av konflikter mellom kirkens, det overnaturlige samfunns- og kulturlivs menneskelige ledere eller medlemmer på den ene siden og statens, det naturlige samfunns- og kulturlivs representanter på den andre.

Konflikten kan skyldes at kirkens menneskelige ledere misbruker sin åndelige myndighet eller sine sosiale rettigheter og overskrider grensene for sitt guddommelige mandat.

Vi vet også alle at historien er rik på konflikter som skyldes statsmaktens tendens til å overskride grensene for sitt eget legitime myndighetsområde.

Kirkens guddommelige mandat begrenser seg ikke bare til å verge åpenbaringsinnholdet mot forfalskning eller oppløsning, f. eks. ved å avvise alle forsøk fra statsmaktens side på å oppkaste seg til høyeste autoritet for avgjørelsen av trosspørsmål. Den kan ikke tie til noe eklatant brudd på den naturlige eller overnaturlige sedelov uten å samtykke, uten å gjøre seg medskyldig i opprør mot Guds vilje.

Jeg har nevnt at kirken ikke stiller som vilkår for sin anerkjennelse av statsmaktens legitimitet at denne på sin side anerkjenner kirkens guddommelige mandat. Vil dette si at den overhodet ikke stiller noe som helst vilkår, at den anerkjenner som legitim enhver innehaver av statens maktorganer og maktmidler? Gis der med andre ord tilfelle da opprør mot maktthaverne kan være legitimt og under alle omstendigheter pasiv motstand, lydighetsvegring overfor lovbud blir en ubetinget plikt, hvor kirken må stille sine medlemmer overfor valget mellom Gud og Cæsar, mellom martyrium eller revolte og frafall, apostase?

Vi vet at slike tilfelle og situasjoner har forekommet i kirkens tidligere historie og langt fra er ukjente i vår

Kirken fordømmer ikke opprør, i ytterste nødsfall, dvs. i tilfelle hvor de ytre sosiale eksistensvilkår skaper uovervinnelige hindringer for at individene kan realisere sine gudgitte åndelige og moralske utviklingsmuligheter. Stats- og samfunnssystemer av denne type representerer ikke annet enn en organisert revolte mot den guddommelige verdensorden, et forsøk på å organisere det menneskelige fellesskap på den prinsipielle og praktiske fornektelse av menneskets åndelige og moralske natur. Det ligger i slike systemers natur at de bygger på en intoleranse som ikke kjenner noen åndelig eller moralsk skranke for maktthavernes despotiske vilje og derfor heller ingen legitime sosiale friheter eller menneskerettigheter uavhengig av denne vilje og det biologiske og sosio- logiske plan.

Kirken og den moderne stat

Ved P. L.

Over hele verden utvider regjeringene området for sin virksomhet. Den lovgivende og utøvende makt griper stadig dypere inn i menneskenes liv. Som følge av det, blir den enkle inndeling av virkefelter som i forrige århundre var tilstrekkelig som formel og arbeidsordning for forbindelsen mellom Kirke og stat, naturligvis utilstrekkelig. Det fins mennesker som enda mener at Kirken må holde seg «vekk fra politikken». De bruker uttrykk som blir stadig mindre anvendelige, ettersom politikken etter hvert griper inn i områder som oppdragelse, helse, ekteskapslover og andre felter, hvor den kristne teologi alltid har vært rettesnoren for kristne mennesker.

Det er ennå bare så altfor sant at der hvor folk sympatiserer med en anti-klerikal sosialistisk regjering i Europa, vil de gjenta dette argumentet og tale om politisk katolisisme, når katolikker kjemper for selvfølgelige rettigheter, som retten til å grunnlegge religiøse ordener, eller katolikkers rett til å undervise katolske barn. For noen mennesker er det imidlertid forskjell om denne rett blir hevdet mot en regjering som de misbilliger, f. eks. nazistene, eller mot en som de bifaller, som de spanske republikanere. Men for katolikker er de omtalte rettigheter vesentlige. Der hvor denne rett blir avvist, må de stadig be om den og arbeide for å oppnå den. Der hvor den blir tilstått, prøver Kirken å tilpasse seg den eksisterende politiske ordning. Der hvor politikerne i den moderne stat er sterkt anti-katolske, — hva de som regel er, fordi Kirkens eksistens hindrer dem i å realisere deres drøm om å omforme deres landsmenn, — er Kirken alltid i et dilemma. Hvis den nekter å gå med på uærlige forslag, kan den bli framstilt som uforsonlig, fiendtlig. Dersom

den er forsonlig, vil fiendene av regimet straks anklage den for å være de styrendes forbundsfelle.

Anti-klerikalismen i den tredje republikk i Frankrike har vært den mest hårdnakkede i moderne tid. Det er Kirkens alminnelige erfaring at disse anti-religiøse parlamentariske styreformere i latinske land før eller senere går til grunne av sine egne mangler. Men det styre som kommer etter dem, er også som regel verdslig og uvennlig, eller det prøver å påtvinge etter egne betingelser den samme slags beskyttende og kompromitterende støtte som det lyktes de katolske fyrster i den absolutistiske tid etter reformasjonen å påtvinge. Ved å gjøre det, tilføyde de en urett som Kirken ennå lider av.

Ettersom uttrykket «politikk» dekker det meste av menneskelivet, må en vente at Kirken og dens ledere har politiske anskuelser. Kirkens ledere er fullt ut berettiget til å formulere standpunkter i offentlige spørsmål. Ingen skal si at biskoper ikke bør ha politiske anskuelser. Det kirkelige førerskap hos undertrykkede nasjoner under krigen ble villig forstått og beundret. De samme folk som glatt bebreidet Kirken for medløperi, er like rede til å beskyldte den for å blande seg opp i politikken, når den ikke slavisk aksepterer at anti-katolske regjeringer undertrykker folk. Det er den verdsliggjorte totalitære stat som er den virkelige fiende, ødeleggende for privat frihet og velstand. Moderne anti-klerikalisme er i sine grunntrekk totalitær. De gamle liberale fra forrige århundre er gått over til de moderne totalitære. Kirken, kraftig og blomstrende, er en sterk motvekt til den moderne stat som vil gjøre seg gjeldende på alle områder i tide og utide.

Juleheftet „Kimer i Klokker“

er i disse dager sendt ut fra Vikariatet på St. Olavs Forlag og kan notere sin 25. årgang. Det pretensiøse julehefte ble lansert av biskop dr. J. O. Smit i 1923. Da ingen utsendelse kunne komme i stand i 1944, kan man altså først i år med rette tale om et jubileum.

Begivenheten er ikke på noen måte slått opp i heftets spalter. Men både utstyr og innhold er jubileet i høy grad verdig. Omslagsbildet i år kan måle seg med hvilket som helst av de tidligere klassiske reproduksjoner. I de to foregående år var det Filippo Lippis kunstverker som fengslet øyet og sinnet. Denne gang møter vi den store Rafael med sitt vidunderlige bilde av Jomfruen sammen med Johannes døperen som barn kneler foran den sovende lille Jesus. Ekspertene har uttalt sin fulle anerkjennelse for det klisjémessige og typografiske kvalitetsarbeid som gjennom hele heftet er ytet av henholdsvis A/S Cliché og Thronsen & Co.s Trykkeri.

Tradisjonen tro åpnes med et juledikt, «Til juleklokken», av Johan Selnes. Så følger en meget instruktiv og interessant artikkel om «Julekrybben, dens opprinnelse og utvikling», av Nesta de Robeck. Sigrud Undset

kommer med en nydelig skildring av martyrkvinnene Perpetua og Felicitas, og pastor Alf Høegh har en vel-skrevet, flott artikkel om «Dalmacija — grenselandet mellom aust og vest», med utsøkte illustrasjoner. Martha Østensvig følger den nasjonale linjen i sine årvisse bidrag med en konsis og vakker beretning om «Garmokirken på Maihaugen». Dagfin Müller fører leserne med seg til Belgias idylliske Bruges (Brügge) og forteller om en av kristenhetens store religiøse manifestasjoner, nemlig «Skuespillet om Kristi hellige blod i Bruges». Til slutt forteller Sigrud Øde om «Franciscanerklosteret på Mount Saint Sepulchre i Washington», som hun gjestet for ett år siden. Til disse artikler kommer enda to dikt, det ene «Hymne til kompletorium julekvellen», omsatt fra Breviarium Nidrosiense av Ragnhild Foss, det annet «Hellige Jul» av Gunnar Likhæs.

En er jo vant til at kun det beste er godt nok når det gjelder «Kimer, I Klokker»s papir. Men i år er det lekrere enn noen gang før med omslaget utført på kunsttrykk-papir. Likevel har en funnet å kunne holde fjorårets pris kr. 2.50 pr. hefte. *Sylvester.*

En stor katolsk roman på svensk

Gertrud von le Fort: «Veronikas svatteduk».
J. A. Lindblads Förlag, Uppsala. 309 s.
Sv. kr. 11.50 heftet. Oversatt til svensk av
Karin Stolpe.

Endelig foreligger denne store romanen på et skandinavisk språk. Det er Karin Stolpe som har påtatt seg den vanskelige oppgaven, og har klart den med heder. — Svenskene har enda lov å bruke lange setninger og semikolon; og gjengivelsen av Gertrud von le Fort's vidunderlige språk faller lettere og smertefriere for en svensk enn for en norsk oversetter.

Gjertrud von le Fort er konvertitt. Men enda før sin konversjon var hennes første bok «Hymnen an die Kirche» (1924) viet hennes voksende kjærlighet til den katolske kirke. Ellers kan nevnes hennes romerske middelalderroman «Der Papst aus dem Ghetto», hennes franske «Die letzte am Schafott», og den filosofisk-teologiske avhandlingen «Die ewige Frau». Alene disse bøker er nok til å stille henne i første rekke av vår tids kvinnelige forfattere. Men hennes mesterverk er den boken som nå foreligger på svensk, «Das Sachweisstuch der Veronika». Den kom ut i 1928. Med denne boken kan Gjertrud von le Fort måle seg med hvem som helst. En tysk kritiker sammenlikner den med Sigrid Undset's Olav Audunssøn. Og med rette. Jeg kjenner ingen forfatter — Manzoni's skildring av l'Innominato medregnet — som har skildret fase for fase i sjelens omvendelse slik som nettopp Sigrid Undset har skildret Olav Audunssøn under London-ferden og Gjertrud von le Fort «Tante Edelgart» i Veronikas svatteduk.

Handlingen foregår i Rom. Den unge Veronika oppfostres i et miljø av to verdener: Det antikke, hedenske Rom, og det kristne Rom. Veronikas mormor representerer genuint det første, hennes tante Edelgart på en famlende måte det siste. Mellom denne spenning lever den sympatiske, kjernesunne Veronika opp. Vennen Enzo dukker opp og forsøker ved sin svermeriske poesi å trekke henne ut av dette anstrengte miljøet. Mormor dør som hun levet med dødens stive blikk rettet mot Pantheon som ligger like nedunder hennes vindu i palasset på Piazza Maria sopra la Minerva. Men tanten kunne ikke i lengden kjempe imot nåden, og ble omsider en lykkelig katolsk kristen. Mormoren står ubetinget som den mest sympatiske karakter, og Veronika er sterkt knyttet til henne. Likevel er det tante Edelgarts vaklende kamp som fører hennes sjel dypere og dypere inn i Kirkens vesen, og hun konverterer.

Undertegnede leste boken i selve Rom. Jeg kan aldri løsrive meg fra det inntrykk denne boken gjorde på en som skulle forsøke å fatte Rom. Hør bare denne siste avsluttende hymne til den evige stad og Peterskirken:

«Den siste aften jeg var i Rom tok pater Angelo og Jeanette meg enda en gang med til St. Peterskirken like før nattoget skulle føre meg nordover. Det var allerede blitt ganske mørkt i midtskipet da vi gikk mot confessioen der lysflammene blinket omkring. Der, tett ved det pavelige høyalteret, hvorfra den første fulle strålen av Frelserens eukaristiske kjærlighet hadde truffet meg, knelte vi ned og forenet våre sjeler i bønn.

Etter en stund reiste jeg meg og søkte i ensomhet opp

plassen der jeg skjærtorsdags aften hadde sunket på kne under den hellige Veronikas relikvie. Atter sank jeg ned her på kirkens nakne stengulv: den omgav meg, veldig og vid som den verden jeg skulle vandre ut i. Hvor jeg enn tok veien, skulle det aldri finnes et sted som denne veldig kirken ikke formådde å inneslutte!

Jeg hilset min skytshelgen og løftet mine foldede hender opp mot loggiaen som syntes å sveve der oppe i kupelens mystiske kveldsmørke: «Preg deg dypt inn, du min konges bilde! Du, ikke jeg, skal leve i min sjel, i mitt hjerte, i mitt ansikt, på mine lepper; du, ikke jeg, i hele mitt liv bare du!»

Så bøyde jeg meg til gulvet og kysset det. Det var ikke stenene jeg kysset, det var verdens hellige hjerte; jeg kysset den plass der jord og himmel møtes, Jesu Kristi Rom, det uovervinnelige, i sannhet evige Rom!»

ihk.

Søster Elisabeth er død — en lysende kristen er vandret hjem. I sin ungdom bodde hun hos oss i over 20 år — og jeg tør nettopp bruke ordet «lysende» kristen om henne. Hun har vært det hele sitt liv, også lenge før hun ble katolikk. Hun arbeidet og strevde fra morgen til aften — hver dag — fra år til år — alltid likedan, god og from — strålende glad — ofret seg for andre — men for henne var det

ikke noe offer — bare en naturlig glede. Alltid med smil-humor og spøk, men når noen hadde det vondt, da mild og god trøst. — Ved et sykeopphold på St. Elisabeths Hospital i Trondheim, hvor hun ble pleiet av de gode og fromme Elisabethsøstre, fikk hun kjærlighet til den katolske kirke, og Gud ga henne klosterkallet. Siden har hun tjent Gud som Elisabethsøster i mange år, og spredt lys og kjærlighet til både pasienter og medsøstre. Fra hun var ganske ung bar hun på en sykdom som gjorde at hun ikke kunne spise stort, fikk flere operasjoner, men alltid like tålmodig, klaget ikke. På sitt dødsleie var hun fremdeles glad og frimodig. «Jeg er glad for at jeg skal få dø,» sa hun til meg. «Jeg skal be for Dem i himmelen.» Da hun sa det, hadde hun et skjær i øynene som vitnet om evigheten. Et skjont menneskeliv er slutt. — Hun virkeligjorde Herrens ord om at vi må bli som barn for å gå inn i Guds rike.

Hun hvile i fred!

Ester Soya.

På pilgrimsferd til Notre Dame de Chartres

Av Sonia Løchen

Omtrent 100 km fra Paris i sydvestlig retning ligger Chartres, en forholdsvis liten og uanselig by som fullstendig domineres av den veldige katedralen Notre Dame de Chartres, Frankrikes skjønneste og mest berømte kirke. Man kan spørre seg selv hva en så liten by skal med en så svær kirke. Men Notre Dame de Chartres er ikke bygd bare for byens befolkning, den er først og fremst en pilgrimskirke, og utallige er de pilgrimer som gjennom hele middelalderen vandret på sin fot til Chartres for å knele ned i kirken og anrope den Hellige Jomfru om hennes forbønn for seg og sine. Katedralen skriver seg fra det 12. århundre, og historien om dens tilblivelse er typisk for middelalderen. Den opprinnelige kirke som ble bygd av de første kristne misjonærer på det sted hvor de ifølge legenden fant en hedensk helligdom med en statue av en kvinne med et barn på fanget, viet til «Jomfruen som skal føde», var gang på gang blitt ødelagt, bl. a. også av norske vikinger, og dette ble tydet som Guds straffedom over den syndefulle menneskehet. Man besluttet derfor å gjøre sitt ytterste for å reise en ny kirke som skulle være Gud og den Hellige Jomfru verdig. Folk fra alle samfunnslag strømmet til for med sine hender å arbeide på den nye katedralen, og så alvorlig tok man oppgaven at ingen fikk være med uten først å ha skriftet og sonet sine synder. Ja, selv syke og krøplinger tok del, ved sine uavladelige bønner og ved å ofre sine lidelser som bot for menneskenes synder hjalp de til å fullføre verket. Katedralen reiste seg som i en storm av religiøs begeistring, og når vi ser den i dag forstår vi at den er like meget et åndens som et håndens arbeide. I krypten under kirken, som sies å befinne seg på nøyaktig det sted hvor misjonærene fant statuen av Jomfrumoren, ble der like inntil revolusjonen oppbevart en statue som mentes å være den originale; men som så meget annet kirkegods ble den ødelagt av revolusjonens kirkefiender, og den som står der nå er en kopi fra forrige århundre. Natt og dag brenner de evige lamper omkring statuen av Guds Hellige Mor med det guddommelige barn på fanget, og nye skarer av pilgrimer kneler i dag ned på det gamle stengulvet og fremfører de gamle evigunge bønner. For pilgrimskirken Notre Dame de Chartres står ikke lenger halvtom med bare Chartres lille menighet under sine mektige buer. Igjen strømmer pilgrimene til Chartres og fyller til trengsel det veldige kirkerommet. Som så mange ganger tidligere i vanskelige og tunge tider anroper Frankrike den Hellige Jomfru om hjelp.

Den pilgrimsferd jeg deltok i, foregikk i pinsen i år og var arrangert av Pariserstudentene. Innbydelser var gått ut til alle land med oppfordring til katolske studenter om å slutte seg til, og resultatet var at 6000 pilgrimer over svømmet veiene mellom Paris og Chartres i de tre dagene ferden varte. Men også protestanter deltok, ja til og med kommunister og ikke-troende, unge mennesker som tross alt syntes det var interessant med en pilgrimsferd og som gjerne ville se hvorledes den skulle arte seg.

Pilgrimferden ble innledet med en høytidelig andakt i Notre Dame de Paris dagen før pinsaftens, og samme kveld var det middag for representanter for de forskjel-

lige deltagende nasjone. Av alle talene merket vi oss særlig én hvor vi ble minnet om at for første gang siden krigen var det tyskere med i pilgrimsferden; og vi ble oppfordret til å betrakte dem, ikke som representanter for et land som vi nesten alle hadde kjempet en lang og fortvilet kamp på liv og død med, men som kristne som sammen med oss ville gå den lange veien til Chartres for å anrope Guds Mor om hennes forbønn for seg selv og sitt ulykkelige fedreland.

Pinsesaften formiddag bega pilgrimene seg avsted, utstyrt med soveposer og mat for tre dager. Da det var så mange som 6000 deltagere, ble vi fordelt på tre forskjellige ruter. Den delen jeg tilhørte tok først toget til Rambouillet som ligger halvveis mellom Paris og Chartres, og der forsamlet vi oss på torget for å få de siste religiøse og praktiske formaninger før vi tok fatt på den lange vandringen. Mens dagliglivet gikk sin vante gang over torget i Rambouillet med lastebiler og kjerrer ramlende over brusteinene, sang vi «Salve Regina», og så knelte vi ned og mottok prestens velsignelse. — Så var det å laste ryggsekkene på ryggen og ta landeveien fatt. Vi var pilgrimer, ekte pilgrimer som våre forfedre hadde vært det i middelalderen, og jeg følte hvorledes nutiden knyttet seg sammen med fortiden, tvers over 400 års protestantisme.

Veien mellom Paris og Chartres går gjennom et helt flatt landskap, vekslende mellom akre og små skogholt, og så langt øyet rakk så vi i alle retninger flokker av pilgrimer som vandret syngende avsted. Jeg måtte tenke på hva det står i Snorre, i Hellig Olavs saga: «På hver en sti drev det folk.» Været var strålende, solen skinte og fuglene sang, det var deilig å leve, og jeg grep meg i å ønske at dette aldri måtte ta slutt.

Vi var oppdelt i såkalte «kapitler» hver på 50—60 stykker, ledet av en prest. I vårt «kapitel» var det av utlendinger foruten meg selv, to svensker, en sveitsisk ung pike som var protestant, og to kullsorte herrer fra koloniene. Under marsjen skiftet vi ofte plass for at flest mulig skulle bli kjent med hverandre, og franskmennene gjorde sitt ytterste for at alle skulle føle seg hjemme. Men forat samtalen ikke skulle gli helt ut og bare bli «small-talk», var det som vanlig i disse pilgrimsferdene satt opp et religiøst emne som skulle være gjenstand for diskusjon, og denne gang var emnet Messen. Presten gikk fra gruppe til gruppe, svarte på spørsmål og utredet dunkle punkter for oss.

Imens tilbakela vi kilometer etter kilometer, og det var ikke fritt for at vi begynte å merke at sekkene var ganske tunge og veien lang og drøy. Føttene begynte også så smått å føle påkjenningen fra de hårde ensformige veiene, og etter hvert ble varmen kvelende, og støvet la seg overalt. Men det var som det skulle være, vi var jo pilgrimer, og en ekte pilgrimsferd skal være strevsom. Med mellomrom sang vi et ledd av Rosenkransen, og det hjalp utrolig på humøret og kreftene. Om ettermiddagen stanset vi i et skyggefullt skogholt for å spise, men etter en time var vi igjen på benene og vandret videre i støvet og solsteken. Over markene drog vi, gjen-

nom de små skogene og de rare gamle landsbyene, hvor folk kom frem i vinduene for å se på dette merkelige toget. Dagen begynte å helde, og speidergutter på sykkel, som fulgte oss hele veien, drog i forveien for å finne en passende leirplass hvor vi kunne spise middag og holde aftenandakt. Det var allerede begynt å mørkne da vi slo oss ned i et gressbevokset dalsøkk som var stort nok til å gi plass til oss alle. Hvilen og maten smakte fortreffelig og aftenkjøligheten la seg svalende over de trette og varme pilgrimer. Før vi drog videre til nattelosjiet, sang vi Completorium, og da var det så mørkt at vi måtte lyse opp i bønnebøkene med lommelykter, og det var merkelig å se hele dalen fylt av små skinnende lys. Ennå hadde vi en times vei til nattelosjiet, men enda så trette vi var ble denne marsjen nesten det beste ved hele turen. Det var påbudt absolutt taushet etter aftenandakten, og ingen annen lyd enn trampingen av føtter og knirkingen av cikadene i gresset brøt aftenens stillhet. Månen skinte klart, og et gjennomsiktig tåkeslør hang lavt over marken. Ikke et vindpust rørte seg, trærne sto lydlose da vi dro gjennom skogen, og på stien lå måneskinnet i lysende flekker. Plutselig sto vi ved en liten landsby som lå badet i det sterke månelysset. Der skulle de kvinnelige pilgrimer overnatte i en veldig låve som var bygd rundt et firkantet gårdsrom. Vi famlet oss frem i det svære halvørke rommet som bare var opplyst av to ynkelige elektriske pærer. Jordgulvet var dekket av et tynt lag halm og enhver måtte finne seg en plass som best hun kunne. Det ble en del lavmælt diskusjon og litt rot og skubbing før alle var på plass, og da lå vi ganske tett i våre soveposer. Så ble lyset slukket, og ro falt over pilgrims-skaren. Ennu hvisket det litt borte i en krok, og ved siden av meg klirret det sakte i en rosenkrans. Utenfor skinte månen, og froskene kvekket intenst fra en dam i nærheten. Jeg lå både hårdt og trangt, og det varte litt før jeg sovnet, men jeg følte meg meget lykkelig ved det hele!

T idlig neste morgen ble vi vekket av et voldsomt leven fra alle slags færkre, blandet med kuraut og hundeglam. Gården som hadde ligget som utdødd om natten da vi kom, våknet nu med bråk og larm til en ny dag. Vi kom oss i klærne så fort vi kunne og skynte oss ut i solskinnnet hvor det var kø ved gårdens eneste vannpost. Morgentoalettet ble også deretter! Så ble sekkene lagt på ømme skuldre, og avsted bar det igjen. Frokosten måtte vi vente med, for det var pinsemorgen, og alle skulle gå til alters under messen. Etter en times marsj kom vi frem til en svær grønn slette, hvor alt var gjort i stand til høymessen. I midten sto hovedalteret og i en stor rundkrets småaltere hvor hver prest skulle lese messen for sitt «kapitel».

I forreste rekke sto rullestolene, for også uføre var med på ferden. Solen skinte på prestenes røde messeklær og strålte i altersølvet, og fuglenes jubel blandet seg med de skjønnegregorianske messesangene, og det var et betagende øyeblikk da alle prestene samtidig løftet hostien opp mot den blå vårhimmelen. — Etter messen satte vi oss ned i gresset med frokosten vår, og så dro vi videre mot målet. Men denne andre dagen viste det seg at man fikk bruk for de lastebilene som fulgte pilgrimstoget. — Vi passerte flere pilgrimer som satt utkjørte i veikanten og ventet på å bli plukket opp av bilene. For alle skulle frem til Chartres på en eller annen måte, selv om vann-

«Langt borte i synsranden så vi to små tåkeaktige tårn stikke opp, — det var katedralen i Chartres, målet for vår vandring.»

blemene ble så store at en ikke orket å bruke bena lenger, eller kreftene sviktet på annen måte. Pilgrimsferdens annen dag gikk som den første, bare at den var atskillig mere strabadsios. De fleste hadde gnavsar og ømme skuldre, men vi strevde oss tappert videre i solsteken, dekket med svette og støv.

Ved to-tiden stanset plutselig hele toget, og et høyt rop forplantet seg fra gruppe til gruppe: «Notre Dame de Chartres!» Vi ransaket horisonten med øynene, og ganske riktig, langt borte i synsranden så vi to små tåkeaktige tårn stikke opp, det var Katedralen i Chartres, målet for vår vandring. Jublende hilstes den av pilgrimene, og igjen sang vi «Salve Regina». Men ennå var det langt igjen. Vi visste at vi ikke ville være fremme før neste morgen ved 9—10-tiden, og det var ikke fritt for at det av og til sukket litt tungt i rekkene ettersom dagen dagen skred frem, men i mitt «kapitel» var det dog ingen som «datt av lasset». Den kvelden sovnet jeg blidelig inn under aftenandakten med hodet på ryggsekken, og det var med møye jeg kom meg på benene da vi skulle avsted til nattelosjiet, som viste seg å være et slags veldig skur som bare besto av tak og to vegger. Men det var rikelig med halm der, og ingen froskesang forstyrret oss, så vi hadde det ganske komfortabelt, og jeg sovnet som en sten med det samme jeg la hodet ned i halmen.

K lokken fem ble vi vekket, vi hadde ennå en lang vei foran oss, og vi måtte ikke komme for sent til høymessen i Chartres. Men nu gikk det lett, for vi så katedralen foran oss hele tiden, større og større ble den etter som vi rykket nærmere, og endelig svinget vi da inn i selve Chartres og leiret oss på en veldig slette som ga plass til alle 6000. Så hadde vi sekkene fra oss og gjorde en slags toilette uten vann. Jeg for min del nøyet meg med å tørke støv i ansiktet og bytte toppluen om med studenterluen som jeg hadde båret med meg i sekken. Det var jo en pilgrimsferd for studenter, og dessuten var det 17. mai! Så dro vi syngende det siste stykke opp til katedralen gjennom Chartres maleriske gamle middelaldergater. Svarte, trette og sårbenete var vi, solbrente og dekket av landeveiens støv som ekte pilgrimer skal være det, men alle gjenvordigheter var glemt da vi endelig sto ved målet. De svære kirkedørene sto vidåpne, og mens orglet bruste og solen strålte gjennom de skjønneglassmaleriene, strømmet pilgrimene inn gjennom den be-

Mère Marie du Sacré-Coeur Revil

Mère Marie du Sacré-Coeur Revil, generalpriorinnen for St. Josefssøstrenes ordenskongregasjon fra 1919 til 1946, altså hele 27 år, døde i moderhuset i Chambéry 23. okt., 85 år gammel.

Med Marie du Sacré-Coeur er en fremrakende ordensperson gått bort etter et virke som vil lyse i Kirkens vidtforregnede historie. Både som leder av kongregasjonens misjon i Russland i årene 1902—10, som lærerinne og administrator i sitt hjemland Frankrike og på sine tallrike visitasreiser i Europa og i de oversjøiske land var hun alltid den samme, apostoliske sjelen, og hun gledet seg når hun kunne få ta del i de alminnelige huslige gjeringer for å lette en slitt medsøster eller en oppradd priorinne. Sterk og staut, intelligent og klok, var hun likevel et utpreget hjertemenneske som kjente hver enkelt av sine 3000 søstre, som alle som én elsket henne som sin mor.

Hun besøkte Norge for siste gang i 1934.

*

Torsdag 4. nov. holdt den norske ordensprovins av St. Josefssøstrenes kongregasjon høytidelig requiemmesse for den avdøde generalpriorinne i kapellet på St. Josefs Institutt, Oslo, R.I.P.

rømte «Portail Royal» og fylte langsomt det veldige kirkerommet. Det var med store forventninger jeg hadde sett frem til dette øyeblikk, men jeg var ikke forberedt på at det skulle virke så voldsomt. Jeg ble fullstendig overveldet av kirkens majestetiske, nesten overjordiske skjønnhet, sungen fra de mange tusen pilgrimer og den vidunderlige høymessen. Alt dannet tilsammen det mest fullendte hele, og da messens høydepunkt var nådd, og orglet tidde mens biskopen løftet hostien høyt opp over de knelende pilgrimer, da følte jeg at jeg for en gangs skyld opplevet noe som var så nær det fullkomne som det er mulig i denne vår stakkars ufullkomne verden.

Resten av dagen holdt jeg meg nesten utelukkende i kirken, det var så altfor meget å se og beundre. Middelalderens veldige billedskapende fantasi utfoldet seg i all sin prakt i skulpturer og glassmalerier, og jeg visste ikke hva jeg skulle beundre mest, hver ting for seg, eller helheten hvor alle detaljer finner sin harmoniske og likesom organiske plass. Glassmaleriene er et helt kapittel for seg selv. Det er umulig å beskrive hvorledes det virker når solen skinner igjennom de store rosevindue, de gløder og brenner med en prakt som nesten ikke er til å holde ut! Særlig berømt er et vindu som kalles: «Notre Dame de la Belle Verrière». Madonnaskikkelsen er helt i blått, en aldeles utrolig blå farge, som ingen reproduksjon kan gjengi og som i sin glans overstråler selv den klareste himmel. Jeg tenkte på våre dagers monumentalbygg, så fullstendig blottet for ånd, og samtidig kom jeg til å tenke på vårt uttrykk «den mørke middelalder». Her inne falt disse ordene maktesløse til jorden som en avsløret løgn.

Om ettermiddagen ble der oppført et middelaldersk mysteriepill på trappen foran katedralens sydportal. Det

St. Olavs Barneblads julenummer

foreligger fra St. Josefs Institutt, pent og velredigert som vanlig. Fortellingene er fengslende, og illustrasjonene både yndige og fornøyelige. Særlig skal framheves fortellingen om den kinesiske gutten Chi-Cha-Tze, «Det sjeldne frimerket» og den fantastiske juletreffesten for dyrene hos dr. Salve på poliklinikken.

Med heftet følger et smakfullt fargetrykk. Nummeret har 32 sider og koster en krone.

ST. OLAVS EKSP. HAR MOTTATT FØLGENDE BIDRAG TIL MINNESTEN OVER MGR. K. KJELSTRUP

St. Karl Boromeussøstrene, Hamar	kr.	100.00
St. Franciskussøstrene, Arendal	»	200.00
Ingeniør Ø. Bang, Arendal	»	50.00
Dominikanerne, Oslo	»	50.00
O. B. Olafsen, Oslo	»	50.00
		kr. 450.00
Tidligere inkommet	»	1 830.00
		I alt kr. 2 280.00

fantes ingen benker, så vi satte oss rett ned på de varme brostenene. Stykket het «Le Miracle de Theophile» og ble fremført på middelaldersk fransk, ledsaget av musikk. Det var litt vanskelig for oss utlendinger å oppfatte ordene, men handlingen var så enkel at det var ganske umulig å misforstå noe. En fattig prest selger sin sjel til djevelen for gods og gull, men blir i siste liten reddet av Jomfru Maria, som fravriker helvedes herre det skjebnesvangre dokument og styrter ham tilbake ned i hans skumle rike. Da djevelen ramlet nedover trappene, oppløftet der seg et spontant jubelskrik fra tilskuerne, akkurat som barn jubler på teatret når trollet blir drept.

Som forestilling var stykket bemerkelsesverdig. Det ble spilt av et selskap som har spesialisert seg på middelalderse mysteriepill og ble fremført med den stiliserte høytidelighet som språket og handlingen krevet. Skuespillerne var kledd og maskert slik at det så ut som om skulpturene på katedralen var blitt levende og var steget ned fra sine plasser.

Men dagen gikk på held, og snart måtte vi forlate Chartres. Toget tilbake til Paris gikk ved 8-tiden, og det var med sorg jeg tok avskjed med Notre Dame. Ennu glødet det nordlige rosevinduet, og en uendelig fred hersket i den svære kirken. Men til slutt måtte jeg rive meg løs, og langsomt og nølende gikk jeg for siste gang ut gjennom «Le Portail Royal». På veien til stasjonen snudde jeg meg mange ganger for å se opp mot katedralen. Men snart suste toget mot Paris, og Notre Dame de Chartres forsvant i horisonten på samme måten som vi hadde sett den dukke opp dagen i forveien.

Notre Dame de Chartres er en pilgrimskirke, og det er som pilgrim man skal komme dit, først da opplever man den som den skal oppleves.

Sonia Løchen.

◆◆ Se basarannonsen siste side ◆◆

Våre sykehus

St. Josephs Hospital i Porsgrunn har sendt ut sin årsberetning for 1947. Dette hospital er et indremedisinsk sykehus med neurologisk avdeling og røntgenavdeling. Adm. overlege er dr. August Schrumpf, overlege for røntgenavdelingen dr. R. Steinert, neurolog dr. Johan Bakken. Dessuten er en reservelege og 2 assistentleger tilknyttet hospitalet. Forstanderinnen er søster Celine. Det øvrige personale utgjorde 44 inkl. søstre.

Det ble i 1947 behandlet i alt 1431 pasienter med 31 618 forpleiningsdager. Gjennomsnittlig antall liggedager pr. pasient utgjorde 22 og det gjennomsnittlige daglige belegg utgjorde 87.

Dagpengene var inntil 1. oktober 1947 kr. 9.25 for pasienter fra byene og kr. 8.25 for pasienter fra landdistriktene. Fra 1. oktober 1947 var dagpengene kr. 13.50 som enhetspris der inkluderer alle ytelser.

Dette eiendommelige forhold at det av prismsyndighetene var fastsatt høyere dagpenger fra byene enn fra landdistriktet skriver seg fra det fylkeskommunale sykehus Telemark fylkessykehus som i sin tid ble opprettet av og fremdeles drives av fylket som alene har alle de økonomiske forpliktelser. All den stund fylket hadde det hele økonomiske ansvar, fikk landdistriktets befolkning en billigere dagpenge. Byene som ikke hadde bidratt noe økonomisk til fylkessykehuset, måtte betale høyere dagpenger.

St. Josephs Hospital har selv bygd og finansiert sitt sykehus helt alene uten medvirken hverken av by eller fylke. Hospitalet er av Rikstrygdeverket likestillet med offentlige sykehus, og dagpengene har vært de samme for alle pasienter hvor de enn er kommet fra. Men av en eller annen årsak har prismsyndighetene — som nå fastsetter dagpengene — fastsatt forskjellige takster, som myndighetene fra 1. oktober i fjor etter atskillig forhandling gikk med på å endre til en felles enhetspris.

Som bilag til årsberetningen følger en del vitenskapelige arbeider utført av hospitalets leger.

UTLANDET

Søster Maria Lucia, den eneste gjenlevende av de tre barna som hadde åpenbaringer i Fatima, er trådt inn som nonne hos karmelitterinnene i Coimbra, Portugal. Hun har hittil vært leksøster hos St. Dorotheasøstre.

En sort biskop har vigslet en hvit biskop. På Tananarive, Madagaskar, ble Mgr. Sartre, fransk jesuit, den 17. juli 1948 bispevigslet av Mgr. Ramarosandratana, apostolisk vikar av Miarinarivo, en av de 12 innfødte biskoper som Paven selv vigslet i oktober 1939. Mgr. Sartre er utnevnt til apostolisk vikar av Tananarive.

Den første indianerprest i De forente Stater er R. P. John Joseph Brown S. J. av «Sorteføttenes» stamme. Hans indianernavn er Ksistaki Poka. Under en gripende seremoni leste han sin første messe i St. Ignatius-misjonen omgitt av sin familie og mange av hans stamme.

Den katolske kirkes vekst i Amerika. Etter 1948-statistikken er katolikkenes antall i De forente Stater, Alaska og Hawaii tilsammen økt med tre kvart million det siste året. Antallet er nå 26 075 000. 4 bispedømmer teller nå mer enn 1 million, nemlig Chicago, Boston, New York og Filadelfia. Hierarkiet teller 4 kardinaler, 21 erkebiskoper, 153 biskoper. Prestenes antall er økt med 1277 og utgjør for tiden 41 747. I 1947 var der 115 214 konvertitter, 14 586 fler enn året før.

India. Der er opprettet diplomatisk forbindelse mellom Den Hellige Stol og India.

Vatikanet er representert ved en internuntius og India på sin side har opprettet en legasjon ved Vatikanet.

En indisk forfatter, Chune Mukerji, som er meget kjent for sine filosofiske og religiøse verker på engelsk og bengalsk, er nylig gått over til katolisismen.

Japan. Av de 800 studenter ved Det katolske Universitet i Tokio er 160 katolikker. Fra april 1947, altså i løpet av 14 måneder, er 41 studenter blitt døpt.

Tilfredsstillelse i Vatikanet over president Trumans gjenvalg. President Trumans gjenvalg er blitt mottatt med tilfredsstillelse i Vatikanet, skjønt man ikke nærer noen uro for at noen av de tre motkandidater ville svike sine forsikringer med hensyn til Europa-hjelpen og U.S.A.'s medarbeiderskap i de anstrengelser som blir gjort for å sikre freden.

Når det gjelder de forbindelser som siden Roosevelts dager er blitt etablert mellom den Hellige Stol og U.S.A., har man likeledes hatt god grunn til å tro at hvordan enn valget 2. nov. hadde falt ut, så ville det ikke i noen føibar grad ha forstyrret den gode forståelse som hersker mellom den mektigste nasjon i verden i dag og den høyeste moralske makt på jorden i deres felles bestrebelse på å hjelpe krigens ofre og underbygge freden.

Man har trukket fram de uttalelser president Truman kom med i det budskap han sendte Pave Pius XII i august måned, der han forsikrer om sin vilje til å samarbeide med Paven for å opprettholde freden, særlig ved å «stimulere en fornyelse av troen».

Berlin 3. nov. — Kardinal von Preysing alvorlig syk. — Erkebiskopen av Berlin, kardinal Konrad von Preysing er blitt rammet av slag, og legene er meget bekymret for kardinalens liv. I det dette skrives har han ligget bevisstløs i flere dager, men de siste innløpne informasjonen lyder på at almentilstanden er noe bedre enn i begynnelsen av forrige uke. Imidlertid kan livet ebbe ut når som helst dersom ikke en uventet vending inntreffer.

Vatikanet. Hospits for fattige pilgrimer. Det kjente hospits Sta. Martha i Vatikanet skal innredes for å kunne ta imot fattige pilgrimer som kommer til Rom i jubelåret 1950. Under krigen sto hospitet til disposisjon for de diplomater ved Vatikanet hvis land lå i krig med aksemaktene.

Vatikanet. Erkebiskopen av Prag Mgr. Beran kom nylig til Rom på besøk ad-limina.

Rom. Italias president Luigi Einaudi mottok nylig lederen for den pavelige hjelpekommissjon der han ga uttrykk for det italienske folks takk til den Hellige Stol som på en så enestående måte hadde tatt seg av over en million gutter og piker og gitt dem god pleie i feriekolonier siste sommer. Han takket også på forhånd for de forholdsregler hjelpekommissjonen hadde tatt med henblikk på den forestående vinter.

Vatikanet. Utenriksminister Marshalls besøk hos Paven. Vi kommer tilbake til vår melding i forrige nr. og kan her bringe et kommentar «L'Osservatore Romano» brakte samme aften audiensen hadde funnet sted. Som kjent lød det offisielle kommunikeet bare på at «spørsmål om ting til beste for menneskeheten og fredssaken ble diskutert.» L'Osservatore kommenterer bl. a.: «Planene til sikring av freden er i full utfoldelse, men under stadige hindringer og dyp mistillit som endog går ut på å forvirre erkjennelsen hos folk om at krig er et meningsløst uhyre, en ruin for den som våger den, for den som må gjennom den og for hele menneskeheten. Etter en verdenskrig nr. 2 ville en tredje være det rene selvmord.

Dette var verdenssituasjonen da de to menn møttes i morges. Meldingen om møtet mellom George Marshall og Pius XII, altså to menn, hvorav den ene hadde gitt sitt navn til en storslagen gjenreisningsplan og den andre som hadde gjort sitt pontifikat til et apostolat for freden og i utrettelig arbeide og kamp gjort alt for å sikre den, kan overalt bare hilses som en løfterik og håpefull begivenhet: En oppmuntrende begivenhet som vil forvandle seg til et forpliktende løfte dersom bare de urettferdige og uberettigede mistanker på alle kanter kunne vike, og dersom man fra alle sider støttet til for å gjenopprette den økonomiske likevekt som danner grunnlaget for enhver annen politisk og internasjonal likevekt og frem for alt ville oppelske åndens fredsbringende krefter.

DEN ENKLESTE MÅTE Å FÅ BARN
INTERESSERT I Å SPARE ER Å GI
DEM EN SPAREBØSSE

„KLAR”
Fåes i banker over hele landet

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel
Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63
kontor 42 15 22 - 41 60 79

KJØP
DERES
KAFFE
hos
Gunder Strømme, Kristiansand

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1, Oslo.
Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 55 85 50 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

B A S A R

i foreningslokalet, Akersveien 5,
til inntekt for kirkelige formål

Søndag 14. nov. Åpen kl. 12,30—14,00.

Kl. 19,30. Åpningsaften. Underholdning av den kjente dobbelkvartett «De syv», leder R. Østbye

Mandag 15. « Åpen kl. 18—23. «U.K.U.»s underholdningsgruppe

Torsdag 18. « Åpen kl. 18—23. Lyrikk ved Rolf Sand. (kl. 21).

Lørdag 20. « Åpen kl. 17. Barneaften: Film

Søndag 21. « Åpen kl. 12,30—14 og 19,30—23. Om aftenen: Film

Mandag 22. « Åpen kl. 18. Trekning kl. 20

Underholdningen tar til kl. 20,00, undtatt torsdag.

Utstilling av moderne katolsk litteratur,
arrangert av Ungdomsforbundet.

St. Olavslaget, Oslo

**HJEMMELAGET
ITALIENSK MAKARONI**
G. Battistoni

Utsalg:
Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO
ALT I FOTO

**HANS KARLSEN
MALERFORRETNING**

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

NEBB er stedet for
alt elektrisk
Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

OSCAR J. HANSEN

Haugesund

Brilleoptik — Fotooptik

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo